

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăscise nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Sebalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iulin Leo-
pold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 t a și
pentru o publicare. Publicari
mai dese după tarifa și in-
voială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 236.

Brașov, Joi 25 Octomvrie (7 Noemvrie).

1907.

Concurența la împăciuire.

(Un răspuns.)

I.

Venim azi să ne împlinim o da-
torie publicistică, care pe cât e de
însemnată, pe atât e de neplăcută pen-
tru noi și credem pentru fie-care Ro-
mân de bun simț.

Sunt câteva zile de când am pu-
blicat scrisoarea unui frate stimat din
generația mai tânără, care într-un mo-
ment plin de nedumeriri și de îngri-
jiri, ce le împărtășește cu mulți alții,
vine și ne roagă să facem să se audă
și cuvântul nostru, ba să dăm și oare-
cari lămuriri față cu aparițiunea cea
mai nouă a frigurilor de înțelegere și
împăciuire cu adversarii noștri — cum
le-am mai numit — cari lămuriri să-i
poată liniști și să poată risipi îngri-
jirea ce i-a cuprins.

Nu puțin lucru cer și așteaptă
dela noi bunii frați, cari cu drept se
neliniștesc văzând prin ce învălmă-
șeli, prin ce chaos grozav de idei, de
vorbe și de fapte, trece în momen-
tele de față cauza sfântă a națiunii
noastre. De aceea împlinindu-ne pro-
misiunea și urmând imperativului da-
toriei noastre, ne vom încerca a le
arăta iubitorilor frați ceea ce este con-
vingerea noastră și ceea-ce credem
în chestiunile ce agită așa de mult
spiritele.

Deși declară că nu vrea să treacă
de bărbat politic, autorul scrisoarei pu-
blicată în foaia noastră de Joia tre-
cută, denotă dacă nu alta, de sigur
un instinct bun politic când vorbind
de încercarea unui conte maghiar
kossuthist de-a crea un curent între
Români pentru formarea unui partid
moderat în sânul lor, se teme, că ia-
răși să pune în lucrare o tragere pe
sfoară. Noi credem că nu putea să fie
mai nemerit caracterizată acțiunea ce
vrea s'o pregătească acel conte Bat-
thyani cu cunoscutul avocat român
din Budapesta, d-l Emil Babeș, care
a găsit momentul bine venit de-a ieși
cu adutul său, publicând în „Telegraful
român“ dela 24 Octomvrie a. c., scri-
soarea, ce a adresat-o drept răspuns
la o scrisoare a contelui maghiar, de-
dată diu 2 Octomvrie, adică 8 zile
înainte de redeschiderea dietei, în
care resuscită și desvoaltă ideile de
înțelegere și împăciuire ce-l preocupă.
Domnul Dr. Emil Babeș care se vede
că nu a dat cu totul uitărei că, dacă
astăzi acel conte îl onorează cu în-
crederea sa într-o chestiune atât de
mare și delicată, aceasta o datorește
în primul rând numelui său, care a
făcut ca fericitul său tată să se bu-
cure de iubirea și stima tuturor Ro-
mânilor. Nimeni nu se va îndoi că
d-l Emil Babeș, poate fi un excelent
avocat, rolul însă, ce vrea să îl atri-
bue politicianului kossuthist, n'are să-l
mulțamească profesiunii sale, nici ac-
tivității sale politice, ci numelui său
și legăturilor ce le are, ca descendent
al lui Vincentiu Babeș, cu persoane
de înaltă poziție din societatea ro-
mână.

Așa dar, *sum cuique*. Emil Ba-
beș nu și-a uitat de tot de numele și

poziția ce ar trebui s'o aibă în socie-
tatea română, și'l vedem în adevăr
luând întru câțva în apărare, la în-
ceputul scrisoarei sale, pretinsa atitu-
dine dușmănoasă a conducătorilor
naționaliști, declarând că „aceasta a-
titudine nu este decât urmarea poli-
tice de stat agresive, a abundenței
nizuințelor de maghiarizare, cari ni-
zuiște lovindu-se de corp viu, e na-
tural să provoace reacțiune puternică,
anume rezistența naționalităților, la
noi ca și pretutindenea, unde se cioc-
nesc asemenea nizuiște, contrare. (Al-
zația, Poznanja, Finlanda, Irlanda, etc.)

Pare că auzim și acum pe tatăl
său protestând în conferențele națio-
nale în contra acestei politici agre-
sive de stat și a nizuințelor de ma-
ghiarizare ale „domnilor“ dela guvern.
Numai cât tatăl se deosebia în tem-
perament și avea convingeri tari ro-
mânești, ca unul care a crescut în-
tre popor și care cunoștea năcazurile
lui, nu ca fiul său, care a crescut și
s'a desvoltat în mediul așa numitei
societăți alese a adversarilor neamu-
lui nostru din capitală.

Mare deosebire! Ea se și mani-
festă în scrisoarea d-lui Emil Babeș,
care, cu toate că vede numai o ur-
mare naturală în aparițiunile ce su-
pară așa de mult pe cei dela putere,
se declară în urmă totuși gata să dea
mână de ajutor nobilului conte pen-
tru realizarea intențiunii sale de-a
„exopera desarmarea naționalităților
și pacificarea“, și făcându-i niște pro-
misiuni imposibile, „e gata, zice, a con-
tribui cu neînsemnata sa influință la
micșorarea urei reciproce (ce fanta-
zie ușuratică!) și la netezirea drumu-
lui care duce la înțelegerea atât de
necesară.“ El mai asigură pe d-l conte
că între Români sunt foarte mulți,
și încă din elita inteligenței, cari do-
resc mult înțelegerea și vor da con-
cursul lor.

Eată cum d-l E. Babeș își inchi-
puește realizarea în mod practic a
acestei înțelegeri: „Din parte ma-
ghiară să se arate inclinarea de a se
accepta de bază legea de naționalități;
atunci noi, reprezentanții direcției mo-
derate și patriotice (aici ese la iveală
influența stricicioasă a mediului, în
care trăește și cugetă d-l Emil Ba-
beș) cu plăcere ne angajăm la liniș-
tirea agitațiunilor (nu spune: cu, ori
fără concursul procurorilor?) și re-
ducerea pluspetițiunilor naționaliste
(naivitatea naivităților!) dacă ele, în
urma politice conciliante de stat, n'ar
înceta dela sine“.

Trecem peste „conferența“ ce o
propune „pentru stabilirea ideilor fun-
damentale“ și a unui „modus proce-
dendi“, ca peste ceva ce n'are nici
cea mică însemnatate, și ne oprim la
punctum saliens din toată povestirea
d-lui Babeș: Ca nu cumva să fie rău
înțeles d-l Emil Babeș află de lipsă
a accentua sus și tare față cu d-l
conte, că „argumentele sale nu sunt
îndreptate în contra învățării limbei
maghiare, căci aceasta zace în inter-
esul naționalităților, ci numai în
contra forțării inoportune și fără
scop a acestei învățări, așa cum o

contemplează dispozițiunile din legea
școlară Apponyi...“

Despre aceasta a crezut de lipsă
d-l Emil Babeș să asigure pe d-l conte
înainte de a-i spune, că are deja pre-
gătit „un program detaliat“ și că „se
recomandă și pentru mai departe în
atențiunea binevoitoare și mult pre-
țuită a dlui conte.

Nu va nega — credem — ni-
meni și amicii noștri tineri vor fi
desigur de o părere cu noi că, încât
ne privește pe noi Români și pe na-
ționalități, învățarea limbei maghiare
este pentru noi călcăiul lui Achille.
Partea cea mai vulnerabilă a orga-
nismului nostru național. Multe și ne-
spuse sunt aberațiunile, ce le văzu-
răm și le vedem că au prins și prind
tot mai multă rădăcină, după ce o-
dată prin succitura politică de acum
câțiva ani, care asupra considerați-
unilor de tactică, a uitat aproape cu
totul de trebuințele sufletesti, ale po-
porului nostru în lupta cea mare pen-
tru emanciparea lui națională; a ui-
tat chiar de ținta ideală a aspirați-
unilor lui, care singură l'a hrănit în
vremile de răstribite, când se lupta pe
viață și pe moarte, pentru ca limba
lui să trăiască și să dăinuiască ne-
tinsă și nestirbită, pe pământul pa-
trii sale, în toate timpurile. Ceea ce
accentuiază d-l Babeș în scrisoarea sa
cătră contele independist, nu este
numai productul îngrijirii sale pentru
reprezentanții „direcției moderate și
patriotice“, ci din nenorocire for-
mează totodată preocuparea mag-
naților și deputaților noștri români
cari aproape deardându-l, ca să îm-
blânzească furia patrioților neprihăniți,
au asigurat aproape de arândul
că ei nu înțeleg lupta națională așa
ca ea să fie îndreptată în contra în-
vățării limbei maghiare „din contră
doresc să li-se dea ocazie Românilor
cât mai mult de a învăța această
limbă. Numai una n'o voesc și n'o
doresc, adică vorba lui Emil Babeș,
„forțarea inoportună și fără scop a
învățării limbei maghiare.“

D-l Emil Babeș se face dar în-
tr'adevăr echoul timpului trist ce-l
străbatem și, în ce privește prompti-
tudinea cu care se supune postula-
tului învățării limbei maghiare, are
ca concurenți în adevăr — o spu-
nem cu adevărată măhnire — aproape
întreaga elită a inteligenței noastre.

Tinerii amici, cari ni-au cerut pă-
rerea, nu vor ști decât numai din
cetit și tradițiune, care a fost direc-
ția, ținta și sufletul luptei noastre na-
ționale în trecut. Vor fi poate și ei
de părere astăzi, că nu-i nici o pri-
mejdie pentru Români să învețe un-
gurește că cuiu cu cuiu se scoată afară;
și apoi ce să faci și ce să începi cu
limba ta, dacă în aceasta limbă nu-ți
se mai primește nici o simplă chi-
tanță la oficiile publice din țară, —
ne cum să faci politică și să di-
plomalizezi în dietă cu lucafării kos-
suthismului. Dar sperăm că, în cazul
de față totuși ce-i ce ni s'au adresat
nu pot fi de această părere. O con-
chidem și din faptul, că cel ce ni s'a
adresat, talmăcind nedumeririle și in-

grijirile lor, da tot odată expresiune
temerei, că, chiar și unii dintre depu-
tații naționaliști fac concesii peste
concesii, pleacă tot mai grăbiți spre
moderare, iar ziarele noastre tac, o
tăcere mult semnificativă“.

Li rugăm să fie indulgenți, căci
până acuma abia am trecut peste in-
troducere și avem de gând a cerceta
puțin mai afund, care este isvorul
adevărat al multelor nedumeriri și te-
meri ce-i irământă.

Relativ la măcelurile dela Pánade,
Pecica și Cristian, a început să devină ne-
dumerit publicul român, fiindcă nu s'a
făcut până acum în camera ungară nici o
interelație din partea deputaților națio-
naliști. După cazul dela Panade se afirma
ca sigur, că cel dintâiu lucru ce-l va face
dep. Dr. Maniu, va fi a interpela în dietă
îndată după redeschiderea ei. »Tribuna«
din Arad apelează la clubul naționalist să
nu dea uitării interelările din chestiune.
Trebuie să-i dăm dreptate și adaugem că
aceste interelări trebuiau făcute chiar
înaintea casului dela Cernova.

Imeralitate politică. În ședința comi-
siei financiare Polonyi făcuse o restricție
caracteristică pentru el. A spus în o șe-
dință precedentă, de clauzulă de Ischl,
în pact adevărat — dar a spus-o nu-
mai pentru comisie. Ce are să aștepte
lumea din afară? Apoi cu toate exceptiile
ce le-a făcut, are să voteze proiectele,
fiindcă vrea să rămână în partid.

Potocinac, deputatul croat, a cărui
caz de indemnitate se va judeca în ședința
de azi a comisiei, a refuzat să se înfăți-
șeze înaintea acesteia.

1259 înalintări s'au făcut în corpul ju-
decătorilor și procurorilor, prin decretul
dat ieri de cătră ministerul de justiție.

Croații la Viena — vor merge Mier-
curi, pentru a lua înțelegeri împreună cu
clubul slavilor meridionali. De aci vor fi
delegați Surmin, Zagorac, Tuskan, Pribi-
cevic.

Noul budget al Austriei. Guvernul aus-
triac va prezenta astăzi camerei noul bud-
get. Ministrul de finanțe Koritowsky va
însoți budgetul cu un lung expozeu. După
noul buget cheltuelile pe anul viitor se
urcă la 2134 milioane coroane iar venitu-
rile la 2136 milioane coroane, un excedent
deci în sumă rotundă de 2 milioane. Exce-
dentul administrației pe anul trecut se
urcă la 84 milioane, cel mai mare esce-
dent administrativ pe care l'a avut v'odată
Austria. Din această sumă 57 milioane vor
fi întrebuințate pentru mărirea parcului de
vagoane, iar 6 mil. pentru lărgirea rețelei
telefonice.

Convenția între Serbia și Austro-Un-
garia. Luni s'au început în Viena negocie-
rile pentru încheerea convenției între Ser-
bia și Austro-Ungaria. Tratatulele vor dura
până la sfârșitul lunii. În cercurile sâr-
bești se desminte știrea, că primul minis-
tru Passici va veni la Budapesta în vede-
rea acestei chestiuni.

Corespondența din Budapesta.

Lengyel Z. statistician. — Revizuirea regulamentului împotriva obstrucției naționaliste.

— 4 Octombrie.

Evenimentul ședinței de azi, în Camera, era să fie vorbirea lui Lengyel Z. Se mândria înaintea tuturor: am să vorbesc o ședință întreagă. Dar nu pentru asta era să fie eveniment vorbirea lui. Pentru alta. După fulminantele articole scrise în ziarul-pilărită »A Nap«, ne așteptam la o critică aspră, necruțătoare a corupției ce dominează cu actualul sistem, un strașnic rechizitor al faptelor neconsecvente ce săvârșește zi de zi majoritatea, cu și fără frunțași ei. Dar nu ni s'a împlinit așteptarea. Ori cât de sălbatic e leul în pustiri, în cușcă abia coama de și-o șburlește. — Lengyel Z. a vorbit cât se poate de mănușat. El își cunoaște bine tovarășii de odinioară. Cunoaște bine și cazul Vaida, care s'a »statuat ca o pildă«. Cunoaște bine armele de convingere și de învingere ale deputaților »naționali-kossuthiști«: provocatii prin vătămări și calomnii, pumnul, înbrânzeala, eventual briceagul. Cine intră acum cu păreri opoziționale în parlamentul maghiar, trebuie să-și dea bine seama de astea, și să fie hotărât a răbda multe în tăcere.

E caracteristic pentru lumea asta de »esărda« și incidentul ce s'a petrecut în cursul vorbirii lui Lengyel. Ca un apropos, Benedek S. strigă: »Aia s'o vedem ce n'o să voteze aștia!« Unul din »aștia«, Ugron se cătrânește rău: »Alege-ți cuvintele!« Dar B.: »Cu domnul n'am nici o treabă«. U.: »Eu însă am. Te prind de ureche de nu taci!« B.: »Ce mojițe! Mai bun Săcui sunt eu decât d-ta!«...

Lengyel Z. vorbește foarte liniștit în acest cadru.

S'a ocupat mult cu chestia naționaliștilor, persiflând politica lui Apponyi ca prea blândă, și propunând rezolvarea chestiei naționaliștilor pe cale administrativă după rețeta lui Bánffy. Unele părți statistice sunt vrednice a le însemna:

»Sunt în Ungaria 1,064.000 Români gr. cat. și 1.715.000 gr. ort. Sunt de tot 16.984 școli populare. Din acestea numai 1993 sunt școli de stat, celelalte sunt toate confesionale, din cari ale Românilor 3043. Va să zică numărul școlilor românești este în uriașă majoritate, și chiar în proporție cu cei obligați a cerceta școala este în majoritate uriașă, față de școlile maghiare, așa că în școlile românești nu e prea mare îmbulzeala, ajungând numai 50—60—70 elevi pentru o școală«. Zice mai apoi cătră deputații români: »Mă plec în fața șovinismului național al d. v. din punctul de vedere al d. v. care a susținut cu mari jertfe școlile, însă trebuie să recunoașteți, că nu ați știut îngrijii de aceste școli în așa chip cum se cere«. Legea lui Apponyi, va plăti bine învățătorii Românilor întărindu-le astfel clasa de mijloc. Asta era și idea fixă a discursului său: naționalitățile tind să-și creeze o puternică clasă de mijloc, chiar în dauna țărănimii.

Acest scop îl va servi și congrua — spune el. Prin ea, mai cu seamă preoții români vor fi ajutați, căci Români, gr. cat. și gr. ort. au cu 1/3 mai multe parohii (fără socotirea fliilor, de cari rom. cat. au mai multe!) decât romano-catolicii. Apoi preoții români, cu 100—200 fl. venit vor căpăta întregiri mult mai considerabile. Și

toate astea, după legea ce se pregătește acum, din fondurile bisericii catolice maghiare!... exclamă Lengyel.

Să spunem tot ce putem spune despre acest om care în nețărmita lui ambiție mai face și câte-o faptă bună: a vorbit trei ceasuri. În aceeași ședință, la început, a vorbit croatul Babici Liuba. Ședințele țin acum până la 3 oare. Tot azi, era să vorbească d-l C. Brediceanu, însă fiind cam suferind, ceruse amânare. În proxima ședință va vorbi Fr. Schiciac din partea naționalităților. Alții nu sunt anunțați.

O faimă interesantă circulă pe aci. Guvernul ține mult la planul revizuirii regulamentului. Istețul Wekerle va pune odiul chestiei iarăși asupra lui Kossuth, și se va folosi de apucătura veche: primejdia naționalităților. Notez, între naționalități li cuprinde acum și pe Croații! — Deci, îndată ce se va întrema Kossuth va lua în grija lui afacerea, și anume în chipul următor, cam fantastic.

În plină ședință, va rosti discurs complet și la sfârșit va pune mai multe întrebări făcând naționalităților. De la răspunsul ce va primi, va face dependentă propunerea pentru revizuirea regulamentului. Cam așa.

De altminteră în ținuta naționaliștilor și Croaților, partidele maghiare văd o obstrucție nemărită. Iar presa maghiară prea prea se trudește a scoate la iveală această iluzie, pentru ca să nu fim îndreptățiți a presupune adevărate svonurile de revizuire!

Lucrările comisiei parlamentare române.

Comisiunea parlamentară aleasă de corpurile legiuitoare române pentru studiarea reformelor alcătuite de guvern în chestia agrară, și-a început lucrările, precum anunțasem, Luni dimineața la oarele 10, în localul ministerului de interne.

Cel dintâiu a luat cuvântul d. președinte al conziliului, Dim. Sturdza, care a făcut o expunere a situației grele în care se află țara, în urma evenimentelor de astă primăvară. D-sa a făcut apel la patriotismul tuturor, fără de care nu se poate aduce la îndeplinire opera de reformă. Cuvântarea d-lui președinte al conziliului a fost acoperită cu aplauze.

Din partea opoziției conservatoare a luat cuvântul d-l C. Dissescu, senator, care a declarat că va lua parte la lucrările comisiei, căci în privința aceasta are de îndeplinit un angajament personal. D-sa va căuta să contribuie pe cât îi va sta în putință, la desăvârșirea operei de reforme.

A luat apoi cuvântul d-l Ion I. C. Brătianu, ministru de interne. D-sa a expus comisiei economia proiectului de lege asupra tocmeilor agricole, — cel dintâiu proiect ce va fi studiat de comisie. D-l ministru de interne, a făcut apoi un călduros apel la proprietari, rugându-i să dea dovezi că au înălțimea de vederi și spiritul de abnegațiune, pe cari le cere situația dificilă a țării.

După ce d. Brătianu a dat toate lămuririle asupra proiectului său de tocmeii agricole, președintele conziliului a comunicat comisiei: lista reformelor întocmite de guvern

și cari sunt următoarele: 1) Invoiciile agricole. 2) Casa rurală. 3) Monopolul cârciumelor la sate. 4) Asociațiunile țărănești. 5) Reorganizarea judecătorilor de ocoale. 6) Lege contra trusturilor arendășești. 7) Lege pentru arendările la țărani. 8) Lege pentru moștenirile țărănești. 9) Crearea de birouri pentru muncile agricole. 10) Lege pentru despăgubirea devastațiilor.

Pe lângă aceste reforme d-l Sturdza a mai anunțat că se vor depune următoarele legi alăturate la reforma țărănească: 1) Revizuirea legilor administrative. 2) Reorganizarea jandurmeriei. 3) O lege pentru pământurile petrolifere.

De asemenea primul ministru a anunțat un proiect de lege pentru împărțirea în două a ministerului de domenii: industria și comerțul formând un departament și agricultura și domeniile alt departament.

D-l senator Matei Corbescu a arătat că proiectul de lege al tocmeilor a fost alcătuit într'un spirit larg, cuprinzând soluții potrivite, pentruca buna înțelegere și armonia să se restabilească între proprietari și țărani. D-sa a stăruit în deosebi asupra necesității de a se înființa izlazuri comunale.

Comisiunea s'a constituit sub președința d-lui președinte al conziliului Dimitrie Sturdza. A doua ședință s'a ținut ieri, Marți, tot la ministerul de interne, la oarele 9 dimineața.

O statistică elocventă.

Ziarul creștin-social »Deutsche Zeitung« se ocupă în numărul său de ieri la loc de frunte cu poziția dominantă ce și-a câștigat-o în Ungaria în timp de patru decenii elementul evreiesc pe toate terenele publice. Este fără păreche în istoria statelor creștine — exclamă amintitul ziar — cum a putut o minoritate atât de disparentă, de 5% locuitori, să-și câștige în decurs de patru decenii o poziție atât de dominantă!

Progresele enorme ale evreilor se pot vedea mai clar din statistica școlară. În anul 1900 populațiunea romano-catolică a Ungariei număra, după confesiuni, 48.7% (în anul 1906 au cercetat numai 42.9% romano-catolicii școlile secundare), greco-catolicii numărau 10.9% (în școala numai 4.3%), greco-orientalii 13.1% (în școala numai 5%), etc. etc. Evreii însă, cari număra 4.9% a întregii populațiuni din Ungaria, au fost reprezentați în școlile secundare în anul 1906 prin 23%.

Iată câteva amănunte. În districtul între Dunăre și Tisa numărul școlarilor evrei era de 31.2% față de 7.7% în cele 14 școli confesionale din Ardeal. Sporul elementului evreiesc este înfricoșat în deoseb în școlile din Budapesta. În Budapesta catolicii formează 66.8% din întreaga populațiune, iar evreii 23%. Elevii rom. cat. au fost însă numai 41.9%, pe când evreii numărau 41.6%. În școlile comerciale elevii evrei erau în număr de 50.7% față de 33% catolici.

La universitate raportul procentual al evreilor e și mai favorabil. La universitate număra 34.4%, la tehnică 40.7% și la școala veterinară chiar 54.6%. Cu alte cuvinte: Studenții evrei sunt în număr de zece ori mai mare decât procentul locuitorilor evrei din întreaga Ungarie.

În toate școlile secundare din Buda-

pesta au fost înscriși anul trecut 4582 elevi catolici și 4549 evrei. Din cele 205 școli secundare ale Ungariei evreii sunt în preponderanță față de catolici în 54 școli, și în preponderanță față de toate celelalte confesiuni în 27. Între școlile secundare susținute de confesiuni sunt cinci în care contingentul evreilor întrece cu mult pe cel al elevilor aparținători confesiunii susținătoare de școală. Între 37 școli comerciale 26 sunt inundate de evrei, reprezentând cel mai mare procent.

Raportul este însă cu totul invers, când e vorba de susținerea școlilor. Pe cânt din 205 școli secundare, luteranii susțin 25, Calvinii 28, Unitarii 2 etc. evreii susțin numai două, deși în anul 1906 cercetau școlile din întreaga țară pe lângă 6123 luterani, 9125 calvini și 534 unitari, nu mai puțin decât 14.809 elevi jidani!

»Deutsche Zeitung« însoțește statistica de mai sus cu următoarele cuvinte de prohodire:

În curând vor fi în Ungaria atâți Jidani diplomați, ca și când evreii ar forma cea mai numărătoasă confesiune! Atunci intelectualii evrei vor lua în mâinile lor destinele Ungariei. Ungaria va înceta de a mai fi un stat creștin. Aceste rezultate le-a știut înregistra politica de maghiarizare forțată de până acum! Detentorii de astăzi ai puterii stau însă foarte de parte de idealul lor, intrupat în statut național unitar; s'au apropiat însă foarte mult de idealul unui stat evreiesc. Nu pe nedrept le dă Maghiarilor profesorul pensionat Alvinczy sfatul ironic: Dacă s'ar dovedi, că rassa maghiară n'ar fi în stare să formeze singură un stat cultural, să facă aceasta sub conducerea evreilor! În cazul acesta ar fi însă mai consult dacă Maghiarii ar accepta îndată religiuinea jidovească, pentru a se contopi și mai bine.

»Cât de mult a decăzut Regnum Marianum de odinioară, încât să fie posibil, a i-se face o astfel de prognoză rușinoasă!«

Cronica din afară.

Meeting socialist la Belgrad. Duminecă a avut loc în Belgrad un mare meeting socialist, la care au participat mai bine de 4000 de persoane. S'a atacat cu vehemență politica economică a guvernului. Oratorul Labozelci a declarat că prin convenția comercială cu Austro-Ungaria, pe care o prepară guvernul, Serbia e prefăcută într'o colonie a monarhiei vecine.

Alegerile din Rusia. Până acum se cunosc rezultatele alegerilor din 415 cercuri. Au fost aleși: 34 membri ai partidului adevăraților ruși, 40 monarchiști, 115 din partidul dreptei, 88 octobriști, 7 constituționali monarchiști ai Balticeii, 14 moderați, 24 progresiști, 7 mahomedani, 15 polonezi, 42 cajeți 15 din stânga, 11 socialiști, 3 fără partid.

Guvernul lucrează la proiectele ce se vor supune Dumei și la mesagiul de deschidere. Prin mesagiul guvernului va exprima că se vor menține toate instituțiile constituționale și se va arăta că dacă până acum unele din ele au avut de suferit din partea guvernului, aceasta se datorește numai împrejurărilor create de dușmanii popoului. Din mesagiul va reeși în mod clar că guvernul se simte stăpân pe situație.

FOLETONUL »GAZ. TRANS.«

Björnson: — »Regele Sigurd«.

— Trilogie dramatică. — (Fine).

III.

7. Intoarcerea lui Sigurd acasă, o via nuni a treia parte trilogică.

Sigurd se întoarce acasă și ajunge în țara sa. Regele ei Norvegia — încă un Sigurd — presupusul frate al lui Sigurd, eroul nostru, și care ținea domnia, — până a trăit încă, făcu dispozițiunile de precesione așa, că țara s'a împărțit acum între doi: între un fiu al său numit: »Magnus« și între un frate al Regelui: »Harald Gille«. La acest din urmă, pe care eroul nostru Sigurd, îl ținea de un frate al său bastard, apare dară el și îi zice:

»Rege și Principe, cu milă îndurare
»Mați lăsat pe mine ca să aștept mult.

— Magnus Baford

»Tatăl vostru fuse, — și — a fost și-al meu tată
»Coll Söbjörnson, atunce ai doară de față
»La Stavanger în domul unde a mea maică
»În fața Treimii astea mi le-a spus!».

1) Adecă: Ca Baford e tatăl lui Sigurd.

8. La ce versuri d'uoasă și pline de cea mai slăntă poezie stie Björnson acum să transpoarte auzul lui Gille, — care sângerat și cuprins de cel mai viu simțământ, stă înaintea fratelui său necunoscut, ce și spunea originea dela Buford, tatăl lui Gille?!

Sigurd, povestește aventurile sale, ca un Eneș, ca un Don-Juan, ca un Ulisse; spune, cum el a fugit pe un încrucisător și a naufragiat la tărâmurul Scoției și de acolo a intrat în serviciu la 2 frați pe insula Ovekney, la Harald și Paul, și Harald murind, el a părăsit țara, ca selavul din curtea lui Lajos — din tragedia lui Edip — ca să nu mai vadă soartea țării în urma dramei sângeroasă — cu Harald. Spune, cum până a ajuns aci, s'a făcut corăbier și »crucier« pe Mare, în societate cu călugări și cavaleri, când:

»Ce clipă mare — aflai atunci vieții mele,
»Acuș, când eu pe mare, acuși, când pe uscat;
»Și totuș fără pace; vai, omul nu poate,
»Să-și ardă cugetarea, cum arzi, tortul și ier'
»Nici Soarele cel sudic, ce mă inferbânta
»Nu a putut să uște aducerea aminte
»De propria mea țară și de-a mele drepturi,
»Sfinte datorință, ce eu le-am trădat.
»Ca un mojiș și leneș

»Apoi cum, o! Doamne, era societatea
»Ce mă n'prejurară? Da, călugări fost au
»Cari predicau dulce de o fericire

»Aflată dincolo; — ci în lașitate
»Fugiau, când departe, ei zăriau sub palmi
»O mantă — orientală. Cavaleri, ce dulce
»Nainte de luptă, ei se sărutau, —
»E-ră, după luptă, pentru prada luată
»În războiu, adese ei se omorau,
»Deci mă întrebasesm, oare nu voi servi
»Cu mult mai bine, eu lui D-zeu,
»Când eu, m'aș întoarce, acasă, și-acolo
»Datorințe multe, care mă așteaptă,
»Sfânt, le-aș împlini?»

9. Acestea le rostește Sigurd, în fața lui Harald »Gille, cu încredere, în dreptul său la tron.

Harald Gille, o unealtă, o jucărie, în mâna vazalilor săi, nu se poate decide la un răspuns pro sau contra, — până nu conchiamă pe cei din jurul său — cari conchiamă — fără a aștepta finea sfatului și o hotărâre dreaptă ori ne dreaptă — pe Sigurd, care aștepta răspunsul la pretențiunea sa de coregent, — într'o chilie dealătura — îl prind și îi iau armele. Și apoi desarmat îl aruncă în temniță. Așa făcură ei mai adineaori și cu fratele lui Harald Gille — cu Magnus. Le plăcea un rege mort, și un domnitor păpușă — cum era Gille-Harald!.. Și apoi pe Sigurd să îl pună ei de coregent, pe o minte înțeleaptă și pe o inimă de fer? Aceasta ar fi însemnat moartea — și pustiirea lor:

»Dear fi pe tron s'ajungă un om, cum e
[Sigurd

»Ba numai colo aproape de tron, dacă ar veni
»Ar fi pentru vecie, ar fi gata cu noi!»

10) Se află un bărbat »Ijostulf Aaleson«, care ținând partea lui Sigurd, sfătuiește pe regele Harald să-l lase a călători »incognito« cu Sigurd la Drolheim și acolo să-l alegă poporul. Regele consimte. Ci, planul lui Aaleson, pățește. Contrarii lui Sigurd îl scot din prinoare și îl dau sentinelilor spre pază. Sigurd crede că-l pun în libertate. Dar Sigurd, ajuns cu sentinelele peste Fjrd, se smulge din paza lor și scapă. Se ascunde pe un tărâmur sterp de mare.

11) Și acum o depresiune și o panică pentru vazali. Ei se tem, că Sigurd o să vină deacolo, contra lor cu ajutoare străine și ast mod resbelul civil va fi gata, deși ei de mult, altcum, l'au evitat și au știut să-l evite prin politica lor! Nici nu s'au înșelat însă în temerea lor.

12) Sigurd, se adăpostește într'o peșteră de stâncă de pe tărâmur sterp al mării — unde a scăpat din mâna dușmanilor săi. Aci a știut poetul Björnson — să creeze cele mai d'uoase accente, — ce le poate da un suflet melancolic și nefericit, — un suflet exilat, fără patrie și nume. Sigurd, aci din gura peșterii, care-i era azilul și locuința, ca a unui pustnic uitat de lume, stie să verse cele mai ferbinti lacrimi, din inima sa și să plângă

Ororile din Macedonia. Din Constantinopol se anunță, că omorurile reciproce printre naționalitățile din Macedonia sporesc. În noaptea de 2 Noemvrie o bandă sârbească a masacrat la Uvance, vilaetul Ūskub, 7 bulgari, printre cari 2 femei.

Schimbarea politicii marocane. — După cum anunță unele din zierele spaniole, se atribue mare însemnătate întrevederii dintre regele Eduard, împăratul Germaniei și regele Alfons. Planul regelui Eduard este ca în înțelegere cu Franța și Germania să obție o înțelegere între cele 4 puteri cu privire la schimbarea politicii marocane.

STIRILE ZILEI.

— 24 Octomvrie v.

Maj. Sa Monarchul a acordat Luni pentru prima oară după boala sa, audiențe particulare. A fost primit în audiență primul ministru austriac bar. Beck.

Pericolul holerei. Ministrul reg. ung. de interne a înștiințat pe viceșpanul comitatului Brașov, că zilele aceste va sosi aici inspectorul superior sanitar Hajos Bela, pentru ca împreună cu autoritățile locale să ia măsuri în contra pericolului holerei care bătue în măsură mare în Rusia.

Dela curtea cu jurați. Alaltăieri s'a ținut în fața curții cu jurați din Brașov, pertractarea procesului pentru încercare de omor intentat contra servitorului Antal Andras, care în 24 Mai a. c. a voit să ucidă în Cristian pe fostul său stăpân Daniel și soția acestuia. Incercarea de ucidere n'a reușit, intervenind vecinii. Antal a fost osândit la 4 ani temniță.

Eri s'a pertractat procesul locuitorului sas din Presmer Lexen pentru încercare de omor. Lexen a fost condamnat la 5 luni temniță și 100 cor. amendă în bani.

Cernova. Optsprezece țărani slovaci stau sub acuză pentru măcelul săvârșit în Cernova. Ei sunt ținuiți în arest preventiv, și apelul dat în contra acestei măsuri neobșnuit de aspre, nu se rezolvă încă. În închisoare, Duminica trecută a făcut slujbă capelanul din Rosenberg, ei însă n'au voit să ia parte la ea. Se constată, că broșurile și filele volante ce s'au împrăștiat prin popor, în acel timp, sunt atât de stângaci redactate, cum numai falșuri pot fi. Dintre cei grav răniți cinci înși au fost duși la clinicele din Pesta. Unul dintre ei, care privea scena de după un gard, și aci fu lovit în amândouă brațele de câte un glonț, a spus amănunte interesante ale întâmplării. El zice, că în lăuntrul bisericii lucrările încă nu erau gata. Mai spune că trei sute de bărbați s'au adunat la oficiul notarial și aci au făcut declarație solemnă, că sfîntirea nu se va putea face fără voiața lor. A văzut bine, spune, cum servitorul pretorelui a pleznit între oameni cu zbicul.

Din Revista Economică. «In lucrarea cea grea de regenerare a neamului nostru, din remășițele trecutului nenorocit trebuie să ne formăm și însușiri sufletești nouă. Hotărâre și dragoste de a munci, simț de

înșă el știe să-și întărească inima — invocând »răzbunare« și jurând »răzbunare«

13) În urmă se lățește vestea, că Sigurd ar fi perit pe insula înghețului. Dar după ce Sigurd a pășit în țară ca răzbnător, omorând pe rege, — au văzut vazălii și clica dominantă, că el totuși trăiește. Pentru regele cel mort, nu era în țară așa mare doliu — ea n'a iubit niciodată un spirit tândălos; pe Sigurd încă nu voiau să-l aleagă — el era un spirit prea mare. Protectorul lui Sigurd, Aaleson, încă nu mai ținea cu el și astfel mulțimea dându-se acum pe partea acestuia, ridicară pe scuturi pe copiii regelui mort — iar mult încercatul Sigurd, văzându-se și de astă dată părăsit de ursită — din nou a trebuit să fugă.

14) Doi ani mai târziu, Sigurd se arată cu o oaste mică de Norvegieni contra Norvegiei. Acum l'a părăsit însă nu numai norocul, ci și curagiul și voinicia năsdra-vână. S'a stins în inima sa și a apus acum ori-ce forță, ori-ce speranță, înlocuite fiind cu o suvenire amară, un delir și c'un pustiu tainic. Tocmai când se pregătea de atac, a trebuit să vadă cu mare durere,

crutare, înfrânarea patimelor și a poftelor nesăbuite, ca să putem ajunge un popor neatârnat economicște. Câtă vreme vom perzista a crede, că suntem «cu șapte vieți în peptul de aramă» iar mai departe vom trândăvi... vom cădea în rândul popoarelor cari merg spre subjugare și peire economică». (Articolul IV. Misiunea băncilor noastre).

Cuvintele acestea nu sunt adresate numai țăranilor!

Achitare. Din Cernăuți se anunță că tribunalul a judecat Luni procesul d'nei Tatiana Grigorovici, soția deputatului român socialist dr. Grigorovici, acuzată de les majestate, pentru că la ultimile alegeri pentru camera vleneză, ar fi exprimat cuvinte insultătoare la adresa împăratului, spunând că nu are nici un merit la introducerea votului universal. În urma depoziției favorabile, a martorilor, d-na Grigorovici a fost achitată. Intre martori se afla și un copil de 14 ani. Tribunalul a fost prezidat de judecătorul Bălianu.

Vicișpanul Alba-Iuliei suspendat. Primim o știre scurtă, care spune de suspendarea comitelui de Alba Iulia, cunoscutul Szász Jozsef, pe care, se zice, românii îl sprijiniseră totdeauna. Aceeaș știre spune asemenea de suspendarea prim-pretorelui Bőjte N. Amândoi pentru păgubirea erarului cu vreo 80.000 cor. prin administrarea abuzivă a licențelor de vânzare a spirituoaselor.

Arestarea unui atentator contra țarului. Poliția din Petersburg a reușit să aresteze pe individul, care a pus minele explozibile sub linia ferată de la Zarskoe-Selo, în scopul de a svârli în aer trenul imperial în timpul vreunei călătorii de la Peterhof la Zarskoe-Selo sau Pavlov. Atentatorul se numește Rutkowsky și e nobil din naștere. El a fost arestat în stația Dwinsk în clipa în care expedia o telegramă suspectă în care era probabil vorba de nereușita atentatului. Rutkowski a fost transportat la Petersburg sub puternică escortă militară. El refuză orice lămuriri.

O veste bună din Bucovina ne aduce zierele de acolo. E atât mai bună această veste, cu cât ne vorbește despre o hotărâre a studenției române care s'a confundat în noroiul patimelor și desbinărilor politice, ca în nici o țeară alta. Acuma însă soc. academică »Junimea«, aduce cu unanimitate hotărârea, de-a redacta un ziar național pentru țărani, netulburat de nici un curent politic. — Numai apoi așa să fie totdeauna!

»Idoli vorbei«, este titlu unei broșuri de 13 pag. ce ne trimite un ziarist din Strigoniu. În ea se pledează pentru o împăcare și alianță cu toate naționalitățile împotriva ovreilor, cari stăpânesc presa și viața politică corupând moravurile și făcându-ne trândavi adoratori de vorbe unflate!

Bancnote noi. Cu începere de 1 Mai 1908 vor fi puse în circulație noi bancnote de 20 cor. Vor fi de culoare lila, ca cele de 10 cor. și vor avea formatul cam tot așa de mare. Deocamdată se vor imprima în valoare de 30 milioane cor.

că îl părăsesc Danezii. El după o viață fără avantaje, își căută fericirea, adevăta viața și-o află într-o pace internă în somnul odihnei, în somnul sufletului său osteuit...

Și ce ar fi să fie pentru omul înșelat de lume; ce ar fi să fie mai dulce, ca somnul sufletului?! E dulce și te recrează!

15) După o întâlnire cu maica sa, ce de mult își aflase mângăierea inimei în liniștea sfântă din o sfântă mănăstire — își finește cea din urmă luptă cu viața, cu soartea, cu pasiunile efemere și bizare ale unei lumi neînțelese, — ca o stea ce a apus, ca un spirit, ce a trecut, ca un rol, ce s'a jucat...

Acesta este pe scurt conținutul măreței opere a mărețului poet din Norvegia — operă de mare valoare, pentru cei ce știu s'o prețuiască! Acesta e conținutul »Regelui Sigurd«, care este cea mai mărețată și mai clasică lucrare a poetului.

1/IX 1907.

S. P. S.

Școala închisă în lipsă de lemne. În vătătorii școlii comunale subvenționate de stat din O. Becse, au hotărât să sisteze prelegerile, de oarece comuna nu le încălzește saale de învățământ, și pe de asupra rata din 1 Oct. a leșilor încă nici azi nu li s'a solvit. Toate plângerile lor la inspectorul guvernului sunt zădarnice. Acestuia nici căi pasă. După cum se scrie vreo 35 de învățători mai vreau să intre asemenea în grevă.

Guvernele naționale totdeauna sunt generoase: ajută pe cine nu trebuie.

Alegerile comitatense din Arva, despre cari așa de triumfal scriau zierele maghiare, că s'au sfârșit cu înfrângerea »agitatorilor slovaci«, își au epilogul care apoteozează toată istoria. Capelanii catolici Tomanek și Dornik sunt puși sub acuză pentru agitație la acele alegeri!

Școala birjarilor din București. La 1 Noembrie începe a funcționa școala birjarilor, înființată din inițiativa dlui prefect al poliției capitalei și a S. P. A. Cursurile se vor preda de mai mulți profesori și la ele vor trebui să urmeze toți conducătorii de birji. Pe viitor nimeni nu va putea fi admis ca conducător de birje, până ce un va poseda un certificat de absolvirea acestei școli.

Vinul de Tokai. Să se bucure cei deprinși a bea Tokai adevărat! Ministerul agriculturii în Ungaria a luat măsuri ca nu cumva să se mai exporte în Austria sau Germania, sub nume de vinuri de Tokai, alte vinuri dulci decât cele din partea locului. »Vin de Tokai« înseamnă origina vinului nu »o calitate«. Deci se va privi ca falșificare, dacă pe un vin, oricât de asemănător cu cel de Tokai, se va pune etichetă »Vin de Tokai«, dacă nu va fi din podgoriile acelea.

Tablouri de Tizian. Pictorul Manuel Wielandt se exprimă astfel asupra celor unsprezece tablouri de Tizian, descoperite de dânsul în reședința regală din München. »Nu e chestia de tablou de atelier, ci de o serie originală de Tizian. Un original al lui Tizian din seria aceasta nu se mai găsește azi în Mantua și fără îndoială că nici n'a rămas acolo. Tablourile nu sunt pictate galben pe verde, în relief, în forma modelelor romane, ci reprezintă jumătăți de figură în mărime naturală, pe fond mult închis, întrebuintându-se toată scara de culori a lui Tizian. Contemporanii lui Tizian le considerau ca cele mai bune dintre câte a creat maestrul. Dacă alții au judecat altmintrelea, aceasta s'a petrecut fiindcă nu cunoșteau originalele luate în 1627 din Mantua. Lucrarea asupra tablourilor e terminată; ea nu va aduce abia acum dovada autenticității lor, căci aceasta e adusă.

Chestiunea autenticității nu mai poate fi pusă în discuție.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 6 Noemvrie. Camera ungară, ședința de ieri. — *Wekerle* a prezentat proiectul de lege pentru înarticularia convențiunii internaționale cu privire la poștă. În puterea acestora ori ce scrisoare pentru ori care parte a străinătății va trebui francată cu 25 centime pentru întâiele 20 gr., iar pentru toate următoarele 20 gr. numai 15 centime. Astf l în America poate merge o scrisoare cu 85 centime. Pe răspunsuri vor putea fi întrebuintate și mărcile acelei țări unde e adresat răspunsul. — La indemnitate au vorbit *Roici Milan* (croat) și *Lissavac Mladen* (sârb radical din coaliția croată) care sfârșeste cu declarația: »partidul sârbesc național-radical totdeauna e gata pentru a încheia învoeli echitabile și pace cinstită cu Maghiarii, cu Viena însă nici când«. Din partea Croaților mai vorbește *Perici Magdo*. După pauză ia cuvântul *Fr. Schiciac*. A fost necontentit întrerupt. Spune că guvernul nu ține seamă de popor, de aceea nu poate avea încrederea noastră. Cu naționalitățile guvernul nu vrea înțelegere sinceră, altmintre nu s'ar lăsa condus de minciunile presei. De ce nu ia la cercetare și zierele slovece așa numite patriotice, cari sunt pline de calomnii și personalități? Pomeniște abuzurile pretorelui din cercul său... (Presidentul îi dă avertisment.) Zădărnicesc înființarea băncilor slovece. Au

plătit mărturii strâmbe... (Un nou avertisment presidential. Necontentite strigări.) Schiciac cere cuvânt la regulament, presidentul însă nu i-l acordă. Schiciac: vreau să dovedesc ilegalitățile pretorelui, pe care ar trebui suspendat. Administrația pune amende nedrepte pe țărani... *Presidentul îi i-a cuvântul.*

A vorbit apoi croatul *Vrbanci*, până la orele 3 $\frac{1}{2}$ în cel mai mare neastâmpăr al stânzei.

Budapesta, 6 Noemvrie. Deputatul croat Potociniac a motivat în o lungă scrisoare, de ce nu apare în fața comisiei de imunitate. Deputații croați sunt datori a da seamă despre atitudinea lor numai dietei croate, care i-a delegat — zice el.

Budapesta, 6 Nov. În comisia pentru cenzurarea socotelilor, *Wekerle* a spus, că atunci când au primit constituirea guvernului au luat obligamentul a privi de chestie de cabinet punerea sub acuză a guvernului *Fehérváry*, și, deci, a nu o scormoni. Trebuia să ia obligamentul, din motive politice mai înalte, pentru a evita orice neînțelegere între națiune și Monarch.

Budapesta, 6 Nov. *Wekerle* a declarat că va uza de toate mijloacele pentru a sili forurile austriei de a estrada pe Hlinka. Dacă nu va isbuti, va căuta alte mijloace, pentru a pune capăt agitațiilor necontrolabile, ce se pornesc din Austria.

Budapesta, 6 Nov. Se afirmă că coaliția croată ar plănui lungirea discuției asupra proiectelor puse la ordinea zilei, așa fel ca proiectele pac-tului să nu ajungă la dezbateri până după anul nou, ceia ce ar aduce guvernul în mare pleprezitate, trebuind a se declara provizoriul pe anul 1908.

Budapesta, 6 Nov. Ziarului »*Magyar Hirlap*« i se comunică din Belgrad că principele George nu va succede la tron pe regele Petru. După cum se știe se reproșează regelui Petru că arată multă bunăvoință față de regicizi în vreme ce ura prințului George față de regicizi nu numai că nu e secretă, dar a devenit chiar publică. Acestei uri se datorește și ultimul incident cu colonelul Danici.

Londra, 6 Noemvrie. Ziarul »*Times*« află din Teheran că turburările iau proporții considerabile. Turcomanii au atacat orașul Astrabad, comițând mai multe masacre. S'au comis masacre și în alte orașe.

Berlin, 6 Noemvrie. Marele duce Vladimir a sosit aici și va fi primit de împăratul Wilhelm. Marele duce va lua parte la o vânătoare organizată de împărat.

Bibliografie.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. *Strajanu*. Bucuresci I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. *Mureșianu*. Prețul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvînt în cuvînt și e însoțită de analiza tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acuma a utiliza traduceri streine, de sigur se vor bucura de această carte.

»*Compassul Românesc*« de N. P. *Petrescu* partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. *Mureșianu*, Brașov. Prețul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

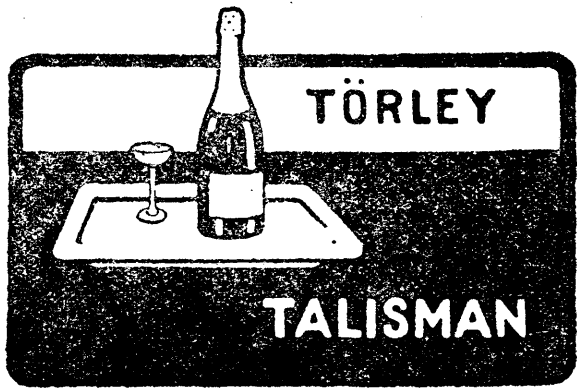
Redactor respons.: Victor Branisce.

Coloseul Projectograf

TEATRU ELECTRIC

— dinaintea Porții Vămii. —

Zilnic 2 Reprezentațiuni, seara la 6 și la 8 oare.

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Diverse.

Scritori, cetitori și critici de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului și cântarea sărbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adevărate Cântări la morți, adunate de I. Pop-Releganul. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Cu vârful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Arion și carte de cântece diverse pentru toți și pentru toate de I. Darius - 50.

„Elemente din Constituția Patriei și Drepturile și datorințele cetățenești“ de Goldis - 40.

Bucătăreasa națională, carte de bucate escelentă și ușor de înțeles scrisă de Hincescu după bucătăria română, franceză, germană și maghiară. Prețul 1 cor. 60 bani plus 80 bani porto.

Umbre și lumini poezii de Em. Părcăianu, cor. 2-50 (porto 20 b.)

Asupra situației, articoli și foișore de Ion A. Lăpedat. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto)

Influența franceză în România de A. Xenopol profesor la universitatea din Iași. Cu 50 b. + 5 b. porto.

Teoria dramei cu un tratat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto.)

„Despre cel dintâu ajutor la vătămări ale ochilor“ de Dr. Ioan Popp, medic colonel și r. Acestă broșură conține pe 36 pagini sfaturile cele mai bune, cum se procedă și ce măsuri grabnice să se ia în casurile de vătămări ale ochilor, o carte oică, care n'ar trebui să lipsescă din nici o familie.

Cântul în școala populară de Iuli Pop, învățător în Năsăud. Teorie, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de Basiliu Rașin, profesor la seminariul din Blășiu. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

A mai apărut tot din pēna medicului colonel Dr. Popp instructiva broșură „**Combaterea Malariei**“ și va apare în curēnd în broșură și tratatul foarte interesant și folositor „**Despre tutun**“, o schiță istorică-igienică.

Broșurile de mai sus se pot procura dela tipografia și librăria A. Mureșianu cu 40 b. exemplarul cu porto cu tot pentru interu și cu 50 b. exemplarul pentru România.

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).
Schițe din Italia de Teodor Bulc. prețul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător de Georgiu Magyar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Pomul de Crăciun. Ioană familiară într'un act. Localizată din nemțește de Moșul. — Tipografia A. Mureșan Pag. 45 Prețul 40 bani.

„Novela“ de Vasile Ranta Buticescu. Broșura are 286 pagini și conține istorie frumoasă scrisă într'un limbaj plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Edițiunea „Amicului Familiei“. Prețul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Versuri de dor, adunate din poezii române de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. porto).

Cartea ilustrată pentru copii și copile de George Simu. Acestă broșură conține poezii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani + 56 b. porto.)

Dinu Millan roman. Nenuica sfânt, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Rochia Catiței. Amedeo Madini. Din viața tristă. După natură. Baccalaureatul, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Pe pragul mormântului“ de preotul G. Simu, conține versuri funebrele pentru popor și pentru inteligență. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto).

Juvenilia, prosă și versuri, de Sextil Puscariu. Prețul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

De inchiriat.

Casele Buntoiu din Str. Prundului Nr. 39, constitătoare din 4 odăi, bucătărie, spălătorie, magazin, șopuri etc. sunt de inchiriat numai decât.

A se adresa la Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brașov. (8062,3-3.)

FISCHER T COMP NAGYENYED
PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1.000.000 Sujete
1.000.000 Planta pentru gard viu arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, confiteri etc.

1 Million altoae de vite, vita de vile Europeană și Americană cu su.
Specialitate: altoae de vita pentru desert.

Sub-cultura 120 jug. cat.
30.000 Pruni de Bistrita și de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase
Fără rădăcina

Norocul la TÖRÖK este statornic!
Neintrecut este norocul, care favorisază colectura noastră principală. Am plătit On. noștri clienți în scurt timp câștiguri mai mult de 32 milioane corone, între cari cele mai mari câștiguri, și anume:
de 2-ori premiul cel mare de **600,000 Cor.**
Câștigul cel mai mare de **400,000 Cor.**
6 à 100,000, 4 à 90,000, 3 à 80,000, 3 à 70,000, 5 à 60,000, mai multe à 50,000, 40 000, 30,000, 25 000, 20,000, 15,000 și afară de acestea multe alte câștiguri de 10,000, 5,000, 3,000 2,000, 1,000, și 500 etc.
Recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai mari șanse de câștiguri din lume și a comanda la noi un los norocos.
La următoarea loterie de clasă a 21, se vor sorta erăși din
16 milioane 457.000 coroane.

În care zi din lună v'ați născut?
Să se comande astfel de numeri, care sunt puși în ziua nașterii.

Ziua	Nr.	Ziua	Nr.	Ziua	Nr.	Ziua	Nr.	Ziua	Nr.	Ziua	Nr.
1	101493	7	105335	12	94166	17	109737	22	17335	27	101406
	109331										
2	92717	8	93420	13	74383	18	91395	23	109734	28	22017
	101013										
3	109701	9	101001	14	109650	19	101009	24	109730	29	109670
	4047										
4	92105	10	4010	15	96636	20	7976	25	90188	30	52529
	91417										
5	111057	11	109803	16	34490	21	105325	26	105301	31	2728
	17333										
6	109690										

Prețul original al losurilor stabilit după plan, Clasa I. este:
1/8 los orig. fl. — 75, seu cor. 1.50, | 1/4 los orig. fl. 1.50, seu cor 3.—
1/2 " " " 3.—, " " 6.—, | 1/1 " " " 6.—, " " 12.—
și se trimite cu rambursă seu pe lângă trimiterea sumei înainte.
Liste oficiose se expedază după tragere. — Planuri oficiose gratis.
Ne rugăm ca comanda pentru losurile norocoase de sus să se trimită până în **21 Noiembrie a. c.** cu încredere direct la noi, de-ore-ce numerile norocoase se pot ușor vinde și tragerea Clasei I. va avea loc în

21 și 23 Noiembrie a. c.
A. TÖRÖK & Co.
CASSĂ DE BANCĂ A. G.
Cea mai mare întreprindere de loterie de clasă în Ungaria.
BUDAPEST. Secțiile loterice de clasă a colecturii noastre principale sunt:
Telegram-Adress: **Centrala: Servitenplatz 3/a în palatul propriu.**
Török-Budapest.
I. Filială: **Theresienring 46/a.** — II. Filială: **Wetznerring 4/a.**
Adresa telegramelor: **TÖRÖK Budapest.**

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 și până în 1 Maiu st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.
Dela Brașov la Budapesta:
I. Trenul mixt la ora 5-31 min. dim.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 6. 2-45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la ora 8-06 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la orele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la București:
I. Trenul de persoane la ora 3-20 m. dim.
II. Tren accel. la orele 4-59 m. dim. (Cl. I.)
III. Trenul mixt la orele 11-35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
V. Tren mixt la orele 6-50 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:
I. Trenul de pers. la ora 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la ora 8-41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la ora 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la orele 7-00 m. séra.*
*) au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu)
I. Trenul mixt la ora 9-02 min a. m.
II. Trenul mixt la ora 3-14 min. p. m.
III. Tren mixt la ora 9-47 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:
Dela Budapesta la Brașov:
I. Tren acc. p. Arad la orele 4-52 m. dim.
II. Trenul de persoane la ora 7-51 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiu la 6. 2-09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la ora 9-28 min. séra.

Dela București la Brașov:
I. Tren. de pers. la ora 7-28 min. dim.
II. Trenul accel. la ora 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
III. Trenul pers., la ora 4-55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la ora 9-18 min. séra.
V. Tr. accel. la orele 10-14 m. séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Osorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:
I. Trenul de persoane la ora 8.16 m. dim.*
*) (are legătură cu Ciuc-Szereda).
II. Trenul de pers. la ora 1-59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la ora 6-33 m. séra.*
IV. Tren mixt, la orele 10-08 m. séra. (* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu.)
I. Trenul mixt la ora 7-12 min. dim.
II. Trenul mixt la ora 1-17 min. p. m.
III. Tren mixt la ora 7-34 séra.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.